

D28 1977

1977, 16. listopad, Praha. – Odpověď polskému Výboru společenské sebeobranu (KOR)¹ na dopis proti politickým procesům a na podporu československým politickým vězňům.

Otevřený dopis polským přátelům

Drazí přátelé,

mimořádně nás povzbuzuje solidarita, kterou jste v tomto roce už několikrát projevíli našemu úsilí o dodržování zákonů, mezi něž v československém právním řádu náleží i mezinárodní pakty o lidských a občanských právech. Vaše vystoupení na obranu politických vězňů a proti politickým procesům v Československu měla nejen kladný ohlas v naší veřejnosti, ale jako významná součást mezinárodní solidarity přispěla i ke zmírnění mocenských postihů a rozsudků. Vaše podpora je o to cennější, že nehovoříte z bezpečí.²

Sledujeme vaše spravedlivé zápasy za dodržování zákonů a za lidská práva v Polsku a s radostí zaznamenáváme každý dílčí úspěch vaší činnosti. I tím posilujete naše přesvědčení, že společný boj, který vedeme, je perspektivní, že v rámci společenského systému našich zemí přispíváme k rostoucí úctě k zákonům a právům každého člověka na svobodný rozvoj vlastní osobnosti.

Nikdy jsme nespojovali vámi připomenutou účast polských jednotek na potlačení našeho pokusu o společenskou reformu v roce 1968 s polským národem. Dovedeme si představit i situaci opačnou, k níž nebylo např. v roce 1956 daleko. Naše osudy jsou společné a blízké a ani naše solidarita není jen důsledkem dnešní aktuální situace. Naše vzájemná podpora je samozřejmá a přirozená. Jakmile jsme dospěli k jistotě o pravdivosti a správnosti našeho úsilí, nemůžeme ani jinak než trvat na vytčené cestě. Dnes už po ní nejdeme každý sám, dnes už v rámci mezinárodního společenství podobných politických systémů ve východní Evropě nespolupracují jen vlády našich zemí, ale stále více také my jako občané. I v tom je naděje nejen nás jako jednotlivců, ale i jako národů našich zemí; uplatnění práva každého člověka na lidsky důstojný život je nezbytnou podmínkou překonávání

dlouhotrvající společenské krize s nutným předpokladem příštího smysluplného vývoje našich společností.

Vaši

dr. Jiří Hájek, Marta Kubišová, dr. Ladislav Hejdaček mluvčí Charty 77

· ČSDS, sb. Charta 77 (archiv J. Hájka). – Strojopis, průpis.

1 V roce 1976 založili Adam Michnik a Jacek Kuroń Výbor na obranu dělníků (Komitet obrony robotników – KOR), který se v roce 1977 přejmenoval na Výbor společenské sebeobranu (Komitet samoobrony społecznej – KSS).

2 U dokumentu je uložen Dopis přátelům – Čechům a Slovákům, který 31.10.1977 Chartě 77 zaslal Výbor společenské sebeobranu KSS-KOR:

„Drazí přátelé!

Můžeme se na sebe obracet tak upřímně, protože si uvědomujeme, že nás nečiní přáteli obřadné vládní prohlášení, ale společná věc a stejné úsilí o obnovu společnosti ve vašem i našem státě, neústupné domáhání se lidské podoby života, požadavek, aby moc zastavila každodenní opatření, která popírají zákonem zaručené zásady respektování lidských a občanských práv. V poválečných dějinách jsme k sobě často vzhlíželi a sdíleli jsme společně naše naděje i strasti. Dnes jsme otřeseni zprávami o rozsudcích, které vás zasáhly, a křiklavě a provokativně znásilňují dohody z Helsinek právě v této chvíli, kdy o jejich dodržování jednájí v Bělehradě představitelé vlád, které je podepsaly – mezi jinými také vaší vlády. Je nám známo, že vaše situace jako mluvčích společenského protestu je mimořádně těžká. Již devět let vás rdousí násilí a ani se nesnaží vyvolat zdání zákonnosti. Jste veřejně a brutálně pronásledováni na každém kroku a ve všech projevech společenského života, a ačkoliv to vyvolává pobouření celého světa, vaše situace se nemění. V útisku, který snášíte, vidíme pomstu za Pražské jaro a především obavu, že tento nádherný rozmach, který sjednotil celý váš stát, se může opakovat nejen u vás, ale může se stát příkladem i pro jiné národy, které sdílejí váš osud. Doufáme, že tato obava není planá. V myšlenkách na ono Jaro s lítostí a hořkostí připomínáme, že na invazi ve vaší zemi měla podíl i polská armáda. Ze srdce si přejeme, abyste to nepřičítali nám, ale věřili, že se tak stalo cizí mocí a proti naší vůli.

Přátelé! Obdivujeme vaši rozhodnost, vaši odvahu, vaši vytrvalost v odporování zlu. Víme, že vy jste skutečnými představiteli vůle společnosti, i když většina se poddává neustálému nátlaku a je nucena být pasivní až do té doby, kdy se bude moci projevit tak otevřeně jako v roce 1968.

V Chartě 77, v tomto historickém prohlášení zápasící demokracie, jste promluvili nejen svým, ale také naším jménem. Solidarizujeme se s tímto vašim činem a budeme mlčení a lžím tisku čelit pravdivým informováním naší společnosti o tom, co děláte. Budeme se snažit posilovat upřímné přátelství mezi našimi národy a učinit tak nemožným používání zásady „divide et impera“, která nám v minulosti nadělala tolik škody. Nevíme, jaké překážky ještě budeme muset překonat. Cesta, kterou kráčíme dál, nebude snadná, bude-li však přinášet oběti, bude nás i vás posilovat důvěra a společné vědomí, že tyto oběti nejsou marné.

Výsledky našeho společného působení jsou viditelné už dnes, a to, čeho jsme dosáhli, je nezvratné.

Chceme věřit, že nepřiliš vzdálená budoucnost musí patřit vám i nám, všem lidem dobré vůle, což znamená vůle k pravdě, spravedlnosti a demokracii.“ ČSDS, sb. Charta 77 (archiv J. Hájka).

Plné texty obou dokumentů: Varšava Praze, Praha Varšavě. In: *Listy*, roč. 8 (1978), č. 1, 1978), s. 28–29 • Telegram z Polska. In: *Informační materiály*, 24/25 (září 1977), s. 21 • *Zpravodaj Charty II* (15.1.–6.2.1978) • *Kniha Charty 77*, Index 1977, s. 216–217 • *Charta 77. 1977–1989*, s. 212. Komentář: *RFE*, pol. blok S-133 (5. listopadu 1977).